

STORTINGET

Representantforslag 34 S

(2020–2021)

fra stortingsrepresentant Åshild Bruun-Gundersen

Dokument 8:34 S (2020–2021)

Representantforslag fra stortingsrepresentant Åshild Bruun-Gundersen om en enklere hverdag for synshemmede

Til Stortinget

Bakgrunn

Å få en synsnedsettelse er en hendelse som får konsekvenser på mange av livets områder. Dagliglivet blir endret. For mange er det starten på en følelsesmessig prosess som kan være krevende. Utdanningene og spørsmålene kan være mange: Kan jeg fortsette med jobb? Er det mulig å fullføre utdannelsen jeg har startet på? Hvordan skal jeg lage meg middag? Kan jeg lære å ta bussen alene?

Den som har fått en synsnedsettelse, skal føle seg trygg på at det finnes hjelp og gode støtteordninger. Ferdigheter må ofte læres på nytt. Hverdagen må tilpasses på nytt. Synsrehabilitering må bidra til at den enkelte igjen opplever kontroll og styring med eget liv. Det finnes mange muligheter for hjelp og gode støtteordninger selv om synstapet har snudd opp ned på mye av livet. Dessverre er det ikke automatisk i at den som er rammet av ulike grader for synsnedsettelse, blir satt i kontakt med dem.

Mennesker som har fått påvist sykdommer som vil svekke synet, blir ikke automatisk henvist til rehabilitering. Personer som har fått påvist ulike alvorlige øyesykdommer, som retinitis pigmentosa (RP) eller aldersrelatert makuladegenerasjon (AMD), bør automatisk henvises til rehabilitering selv om synsnedsettelsen er en mer langsom og økende prosess. Personer som får synsned-

settelse eller blindhet som følge av andre forhold, må også automatisk bli satt i kontakt med rehabiliterings-tilbud. Dessverre er det mange som oppgir at de ikke får informasjon eller henvisninger i etterkant av at en øyesykdom som fører til blindhet, er påvist, ei heller dersom synsnedsettelsen oppsto under en behandling på sykehus.

Oslo universitetssykehus og Haukeland universitetssykehus har i dag en automatisk prosess ved at personer med synsnedsettelse får tilbud om henvisning til rehabilitering. Forslagsstilleren foreslår at denne rutinen blir etablert som fast praksis ved alle norske sykehus. Det er i utgangspunktet bare å implementere et enkelt skjema i DIPS-løsningen som må krysses av.

Huseby kompetansesenter har et landsdekkende tilbud for personer som har synsvansker. De tilbyr rådgivning, kurs og konferanser til den synshemmede selv, pårørende og det faglige nettverket rundt. Blindeforbundet tilbyr mestringskurs på oppdrag fra Nav til alle personer som har fått påvist en synsnedsettelse. På disse kursene kan synshemmede lære å bruke PC og mobiltelefon, orientere seg selvstendig og trygt, gjøre husarbeid og kunne leve selvstendig i eget hjem. Navs hjelpemiddelsentral bidrar blant annet også til å tilrettelegge boligen og arbeidsplassen slik at den enkelte blir satt i stand til å mestre sitt eget liv. Disse tre instansene må inngå som en fast del av rehabiliteringstilbudet til personer med synsnedsettelse.

Å komme i gang med en rehabiliteringsprosess raskest mulig kan være avgjørende for at man kan beholde arbeid, mestre hverdagen og få et aktivt sosialt liv.

Forskning viser at inntil 60 prosent av dem som har hatt hjerneslag, også får synsforstyrrelser. Det er imidlertid ikke obligatorisk med synsundersøkelser av slagpasienter. Det er en klar fordel for personene det gjelder

å oppdage synsforstyrrelsen tidlig for å unngå unødvendige komplikasjoner og feildiagnostisering og for å få riktig behandling og oppfølging. Forslagsstiller mener derfor at synstest skal være en obligatorisk del av behandlingsforløpet for slagpasienter.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen etablere som en fast praksis ved alle sykehus å automatisk henvise personer som har fått påvist en synsnedsettelse, til rehabilitering.
2. Stortinget ber regjeringen om å vurdere en obligatorisk synstest for alle personer som er i behandling etter slag.

15. oktober 2020

Åshild Bruun-Gundersen